

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 29. april 2021
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Lasse Lykke Gregersen
Sagsnr.: 2021-0037-0116
Dok.: 1926168

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål A til L 189 fra Folketingets Retsudvalg den 4. maj 2021

Samrådsspørgsmål A:

Vil ministeren redegøre for det nærmere indhold og rækkevidde af lovforslaget og særligt redegøre for det faglige belæg for regeringens forslag om en markant frihedsindskrænkning ved at permanentgøre muligheden for at indføre et generelt opholdsforbud?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Kristian Hegaard (RV).

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Svar:

[Indledning]

Tak for spørgsmålet og for muligheden for at uddybe regeringens lovforslag om centrale dele af regeringens udspil ”Tryghed for alle danskere”, herunder forslaget om tryghedsskabende opholdsforbud.

Det er jo et lovforslag, som Retsudvalget har udvist meget stor interesse for. Jeg har allerede inden samrådet besvaret [over 30] skriftlige spørgsmål om lovforslagets nærmere indhold. Og jeg har ydet teknisk bistand til en række ændringsforslag, som udvalget har efterspurgt.

Jeg har stor forståelse for, at udvalget har interesse for lovforslaget. For det *er* markante redskaber, vi foreslår. Men for mig at se er det også vigtige redskaber i kampen for at øge danskernes tryghed.

Det vil jeg vende tilbage til om et øjeblik.

Jeg vil dele min besvarelse af samrådsspørgsmålet op ved først at fortælle lidt om baggrunden for lovforslaget for derefter at komme ind på forslagens nærmere indhold.

[Baggrunden for lovforslaget]

Som jeg vist efterhånden har sagt et par gange før, så er min vigtigste opgave som justitsminister at sikre danskernes tryghed. Og den tryghed er udfordret i nogle områder i Danmark. Så simpelt er det.

Trygheden er udfordret, fordi grupper af især unge mænd hænger ud i det offentlige rum og skaber utryghed med deres opførsel.

Det skal vi ikke finde os i. Det er ikke acceptabelt. Det er et anslag mod trygheden, og det er en hån mod fællesskabet. Og det skal stoppes.

En ny undersøgelse fra Det Kriminalpræventive Råd viser, at næsten halvdelen af beboerne i udsatte boligområder – som har angivet, at de oplever rocker- og bandekriminalitet i deres nærområde – har ændret adfærd som følge af rocker- og bandeaktiviteter i deres nærområde. Det er, synes jeg, mildest talt en chokerende oplysning.

Samtidig viser en tryghedsundersøgelse fra Københavns Kommune, at 40 pct. af de adspurgte er bekymrede for at blive generet af grupper af unge, når de færdes ude.

Jeg gentager lige: 40 pct. af de adspurgte er bekymrede for at blive generet af grupper af unge, når de færdes ude.

Og som det også fremgår af lovforslaget, har Rigspolitiet oplyst, at politiet i praksis ser eksempler på, at grupper af ofte unge mænd samles på bestemte steder i det offentlige rum og med deres adfærd og fremtoning skaber utryghed blandt beboere og forbipasserende i området.

Hertil kommer så den seneste tids forfærdelige historier om unge kvinder, der frygter at gå hjem alene om aftenen, og som bevæbner sig med nøglebundter og foretager falske telefonopkald for at afskrække potentielle overfaldsmænd.

Med andre ord:

Man kan være uenig i medicinen. Men man kan ikke være uenig i diagnosen. Vi *har* et tryghedsproblem i områder i Danmark.

[Det nærmere indhold af lovforslaget for så vidt angår nattelivsforbud, beslaglæggelse og udvisning for vanvidskørsel]

Det er netop de utryghedsproblemer, lovforslaget tager sigte på. Og det leder mig så frem til besvarelsen af spørgsmålet om lovforslagets indhold og rækkevidde.

Jeg har forstået spørgsmålet sådan, at spørgeren særligt ønsker en gennemgang af det nærmere indhold samt rækkevidden af det tryghedsskabende opholdsforbud. Jeg vil derfor kun knytte et par korte bemærkninger til de øvrige elementer i lovforslaget.

Foruden det tryghedsskabende opholdsforbud indeholder lovforslaget tre elementer:

For det første foreslår regeringen at indføre regler, så personer, der er dømt for visse typer af kriminalitet i nattelivet, ved dom kan få et forbud mod at færdes i nattelivet i en periode på op til 2 år. Forslaget indebærer helt konkret, at en person, der f.eks. idømmes fængselsstraf for vold eller trusler begået i nattelivet, kan få et forbud mod at færdes i nattelivet i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Begår man vold eller anden utryghedsskabende kriminalitet i nattelivet, jamen så skal man simpelthen ikke færdes i nattelivet i en periode. Det skal være trygt at gå ud i Danmark, også om natten. Og det skal forslaget her bidrage til.

For det andet foreslår vi at udvide adgangen til at beslaglægge værdigenstande hos en mistænkt. Forslaget indebærer konkret, at politiet fremover kan foretage beslag-

læggelse af værdigenstande hos personer, der er mistænkt for en lovovertrædelse, og som har gæld til det offentlige.

Det handler grundlæggende om, at vi fra regeringens side gerne vil gøre det helt klart, at det er fuldstændig uacceptabelt, når kriminelle render rundt med dyre statussymboler samtidig med, at de skylder det offentlige penge.

Og for *det tredje* foreslår vi – som led i regeringens samlede indsats mod vanvidskørsel – at ændre udlændingeloven, så der i videst muligt omfang inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser kan ske udvisning i sager, hvor en person har overtrådt straffelovens bestemmelser om farlig kørsel.

[Nærmere om forslaget om et tryghedsskabende opholdsforbud]

Det bringer mig til forslaget om tryghedsskabende opholdsforbud.

Først vil jeg gerne anholde spørgerens præmis om, at regeringen med forslaget ønsker at permanentgøre det opholdsforbud, som er blevet indført med henblik på at begrænse smitte med covid-19. For det er selvfølgelig ikke korrekt.

Det tryghedsskabende opholdsforbud har et grundlæggende andet formål end de midlertidige restriktioner, der er indført for at begrænse smitten med covid-19. Og det er i øvrigt nogle andre betingelser, der skal være opfyldt.

Formålet med det tryghedsskabende opholdsforbud er at give politiet et nyt værktøj til at sætte effektivt ind over for grupper af personer, der skaber utryghed i det offentlige rum. Lad mig fremhæve de mest centrale elementer i det forslag:

Vi lægger med stk. 1 i den foreslåede nye bestemmelse i politilovens § 6 b op til, at politiet kan udstede et tryghedsskabende opholdsforbud på et bestemt sted, hvortil der er almindelig adgang. Et sådant forbud vil indebære, at det som udgangspunkt vil være forbudt at opholde sig i det pågældende område. Det gælder dog ikke, hvis der er tale om almindelig færden, f.eks. at vente på et S-tog eller at krydse over en plads for at nå frem til en butik eller lignende. Forslaget vil derfor ikke ramme borgeres almindelige færden i området.

De nærmere betingelser for, at politiet kan udstede et tryghedsskabende opholdsforbud, foreslås indsat i politi-lovens § 6 b, stk. 2. For at udstede et tryghedsskabende opholdsforbud skal følgende betingelser være opfyldt:

For det første skal der i et konkret område være udvist en adfærd fra en gruppe af personer, som er egnet til at skabe utryghed for personer, der bor eller færdes i området. Det kan f.eks. være, at gruppen har udvist en chikanerende, truende eller intimiderende adfærd over for forbipasserende, beboere eller erhvervsdrivende i området.

For det andet skal politiet vurdere, at et sådant forbud er et egnet redskab. Det indebærer, at politiet ud fra en politifaglig vurdering skal vurdere, at udstedelse af et tryghedsskabende opholdsforbud vil medvirke til at normalisere tilstanden og genskabe trygheden for beboere, erhvervsdrivende og andre, der færdes i området.

Og for det tredje skal politiet vurdere, at mindre indgribende foranstaltninger ikke skønnes at være tilstrækkelige til at genskabe trygheden i området – det vil sige en proportionalitetsvurdering. Politiet kan med andre ord ikke udstede et opholdsforbud, hvis politiet på anden måde, f.eks. gennem dialog med de pågældende, kan

genskabe trygheden i området uden at gøre brug af et opholdsforbud.

Der er detaljeret redegjort for det nærmere indhold af disse betingelser i lovforslagets bemærkninger. Men jeg vil gerne slå fast, at det er min klare overbevisning, at vi med forslaget har sat så tydelige hegnspæle og kriterier som muligt for, hvornår forbuddet kan anvendes.

Lad mig også slå fast, at vi med lovforslaget selvfølgelig ikke ønsker at genere almindelige borgere. Det tager forslaget højde for på flere måder:

For det første må opholdsforbuddet kun dække det område, der er nødvendigt for at genskabe trygheden. Det må altså kun gælde for mindre, afgrænsede områder, hvor personer har udvist utryghedsskabende adfærd, f.eks. på en bestemt plads eller en udendørs togperron.

For det andet kan opholdsforbuddet tilrettelægges på en måde, så det kun gælder på bestemte tider af døgnet, f.eks. om aftenen. Det kan f.eks. være, hvis politiet vurderer, at problemerne med utryghed primært gør sig gældende i nattetimerne.

For det tredje vil der med tydelig skiltning skulle gøres opmærksom på det område, som er omfattet af opholdsforbuddet.

Det kommer oven i, at almindelig færden i området – som jeg nævnte før – selvfølgelig ikke vil være strafbart. Og som jeg bl.a. har tilkendegivet i min besvarelse af spørgsmål nr. 31 til lovforslaget, støtter jeg et ændringsforslag, som indebærer, at forsamlinger med et politisk eller andet meningsbefordrende øjemed generelt undtages fra det foreslåede tryghedsskabende opholdsforbud.

Det er min vurdering, at vi med forslaget har fastsat klare betingelser for, hvornår et tryghedsskabende opholdsforbud kan udstedes, og at vi har sikret os, at forbuddet er til mindst mulig gene for almindelige danskere.

[Om forholdet til frihedsrettighederne]

Inden jeg runder af, vil jeg knytte nogle ord til den underliggende kritik, som spørgeren synes at have om, at regeringen skulle ønske en markant frihedsindskrænkning for borgerne i forbindelse med det lovforslag, der er fremsat. Det er jeg ked af at blive skudt i skoene.

Formålet med dette lovforslag er ikke at indskrænke borgernes frihedsrettigheder. Det er at sikre borgernes tryghed. Og jeg vil gerne understrege, at vi ikke fremsætter lovforslag, som ikke kan rummes inden for de rammer, som borgerne er sikret i grundloven og internationale konventioner i øvrigt.

Det er klart, at enhver lovgivning altid i en eller anden forstand udgør en lænke om friheden. Enhver lov begrænser altså formelt set friheden. Men som John Locke – den store engelske liberale filosof fra 16-hundredtallet – sagde, så er der samtidig ingen frihed uden lov.

Derfor er reguleringen af samfundet for mig at se altid en balance. En balance mellem at beskytte vores formelle frihedsrettigheder, men samtidig også at beskytte vores reelle frihed.

Hvad er den formelle frihed værd, hvis man ikke tør bruge sin frihed? Hvad er friheden værd for kvinden i et udsat boligområde, hvis hun ikke tør gå ud på gaden?

Det, som jeg mener kritikerne overser, er, at det er en afgørende forudsætning for at kunne udøve vores frihed i praksis, at befolkningen føler sig tryk. Og det indebærer, at befolkningen oplever, at myndighederne griber ind

over for dem, der sætter sig ud over samfundets spille-regler.

Oplevelsen af tryghed har betydning for, om man som borger har reel mulighed for at gøre brug af sin frihed. Hvis ikke du føler dig tryk, når du går på gaden, og måske føler dig nødsaget til at undgå S-toget i de sene nat-tetimer eller til at gå en omvej uden om parken – så er din frihed begrænset. Derfor vil regeringen ikke bare lade stå til, når et mindretal begrænser flertallets frihed ved f.eks. at intimidere og chikanere et helt boligområde.

Det er derfor, regeringen har fremsat det her lovforslag, som jeg medgiver er et vidtgående skridt, men som jeg ser som et helt nødvendigt skridt at tage for at sikre dan-skernes tryghed.

[Afslutning]

Jeg håber, at jeg i min besvarelse har fået redegjort nær-mere for rækkevidden og indholdet af lovforslaget og ser frem til at besvare de spørgsmål, I måtte have.

Tak for ordet.